

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИИ

2013 сыл
Ахсынньы
11 күнэ
Сэрэдэ
№ 175-176 (10946)

1935 сыл алтынньы 5
күнүгэр төрүттэммитэ

○ Нам улууһун хаһыата ○

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

БЭБЭНЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгы
мунһабыттан
бэлиэтээһиннэр

Улуус баһылыга А.П. Атласов мантан антах планерка форматтын уларытан, улуус тэрлэтэлэрин салайааччылары оңороллоругар, онуоха дьаһалтаттан, атын тэрлэтэлэртэн туох көмө оҥоһулларын, нэдиэлэнэн инникини ырааһаан уопсай сүбөнүн үлэлиир бэрээдэги олохтуурга этии киллэрдэ.

Бастакы иһитиннэрини VI спортивной оонньууларга бэлэмнэни үлэтин туругун туһунан улуус архитектора Сысолятина А.П. иһитиннэрдэ. Барыта 1 млрд. 63 мөл. солк. суумаҕа дьаһал тахсарын курдук министерстволарынан, ведомстволарынан сөбүлэһиннэри түмүктэннэ.

Баһылыгы экономика салаатыгар солбуйааччы эт. Шаропова Л.И. бюджет параметрдарын иһитиннэрдэ. Саамай элбэх үп, биллэн турар, үөрэҕири салаатыгар тиксэр, бюджет 58,2%-на манна туһаайыллар. Быйыл предпринимательство эйгэтигэр 8 мөл. солк. көрүлүбү.

Улэ харысхалын сүрүннүүр специалиһа Кондратьева Т.А. үлэ министрствотыгар Дьокуускай куорат мэриятын кытта отчуоттаабыт. Оноуо куорат дьаһалтата анал программата суоҕа биллибит, биһиэхэ үлэ мистэлэрин аттестацията кемигэр ытыллан уонна сөптөөх тэрэһин баар буолан отчуот этэнгэ ааспыт.

«Дьулуур» ЖФ директора Попов П.М. араас тэрлэтэлэртэн, дьоннортон 3 мөл. солк. ылар истээһин иһитиннэрдэ. Бу тута кыайан хомуллубат туруктаах, билигин Иркутскайтан 1,5 тыһ. устуука бэрэбинэ кэлбитэ хайдах да 300 куб.м эппиэттээбэт хаачыстыбалаах, манна хайдах дуоҕабар түһэрсиллибитэ чопчу биллибэт.

«Эрэл» ТХПК директора Гуляев Н.Ф. үүккэ 3600 т былаан туолбутун, 100 т ары оҥоһуллохтооҕа 94%-на тийбитин кэпсээтэ. «Туймаада» ФАПК-ға иэһи-күүһү 2017 с. диэри уһатан төлөһөргө хаттаан дуоҕабар түһэрсиллибит.

Улуус баһылыга А.П. Атласов Саҥа дьылга диэри улуус дьаһалтатын отчуота ытыллыахтааһын, онуоха хас да бөлөһүн кылгас кэмгэ отчуоттары тэрийэргэ сорук турарын иһитиннэрдэ.

Чэппиэргэ, ахсынньы 12 күнүгэр, күнүс 12 ч. киэһэ 20 ч. диэри гражданныр приемаһына Бүтүн Россиятаағы күн биллэриллибит.

Бэлиэтэнэ В. КАСЬЯНОВ

2013 сыл – Тыа сириг сайдьытын сыла

Бу күннэргэ «Нам улууһа» МТ баһылыгы 1 солбуйааччы А.Я. Яковлев соторутааҕыта улуус тыатын хаһаайыстыбатын начальнигынан аһаҕыт Е.Е. Гоголевтыын Көбөкөн, Фрунзе нэһиликтэригэр тийэн нэһиликтэр дьоннорун дьарыктаах,

хаһаайыстыбатын салааларын сайыннары, производствонь сөргүтүү, кооперациялаһы, дьону дьарыктаах оноруу, үүтү тутууну уонна аһааһыны (переработкалааһыны) уонна баттарыны нэһилик таһымыгар ылыы, «Эт-Ас» ХЭТ иитэр герфорд бородо сүөһүлэрин Көбөкөнгө, эбэтэр Фрунзеҕа аҕалан ииттэри тула барда.

рэн ииттэрэр былааннаах эбит. Ол курдук ыал, эбэтэр баһынай хаһаайыстыба 7 уулаах ынаҕы арендаҕа ылан иитэр буоллаһына улуус 500 литэрэ уматыгы (соларканы) уонна 1800 киилэ комбикорманы биэрэр. Сүөһүнү ылбыт хаһаайыстыба төрөөбүт ньиэрэйи 18 ыйыгар диэри көрөн төлөһүтэн баран «Эт-Ас» ХЭТ-тэ туттарыахтаах. «Эт-Ас» ХЭТ

КЭТЭН ОЛОРУМУОХХА, ТУРУКТААХ ОЛОҔУ ТҮСТҮӨХХЭ

дохуоттаах оноруу боппуруостарынан сүбэ мунһах ыттылар. Нэһиликнэни кытта бу көрсүһүүгэ улуус ТХУ кылаабынай зоотехника С.И. Тойтонова уонна «Эт-Ас» ХЭТ салайааччыта С.С. Васильев кыттыны ыллылар.

Кэпсэтии сүннүһүн тыа ха-

Улууспут салайааччылар эт бородо (герфорд) сүөһүнү ыраах, суола-ийһэ хаайтарылаах сиргэ тутан иитэр ордук көдүүстээх, барыстаах буолууһу дьон түмүккэ кэлбиттэр. Онон герфордары «Эт-Ас» биирдиэлэн ыалга, эбэтэр кооперативка 3 сылга болдохтоон арендаҕа биз-

туппунт сүөһүтүн этин 1 киилэтигэр 240 солк. хаһаайыстыбаҕа төлүүрдүү быһаарыммыт.

Көбөкөнгө, Фрунзеҕа сылдьан көрдөххө урукку совхоз саҕанааҕы тутуллан баран быраҕыллыбыт, билигин туһанылыбакка турар, хотон да, гараж да бааллар эбит. Олору өрөмүөннээтэххэ, сүөһү тураргына ис-тас өттүн уларытан-тэлэритэн биэрдэххэ сүөһүнү туруоруохха сөп курдук. Онон бу нэһиликтэр сүбэлэрин холбоон, кооператив тэринэн, ылар сүөһүлэрин ыспака, барыларын биир сиргэ туруоран көрөргө ылыстахтарына үлэтэ суохтар да үлэлээх буолуо этилэр.

Улууспут салайааччылар герфордары итэн, дохуот ылан туруктаах олоҕу оностунар туһунан ылыктыах этиилэрин, үтүө сүбэлэрин олохтоохтор сэргии иһитилэр уонна толкуйдукпут, сүбэлэһиэхпит диэн эрэн-нэрдилэр.

И. ИВАНОВ

Улуус нэһиликтэригэр

Ахсынньы 1 күнүгэр, СПИД утары күнүгэр, улахан кылаас оҕолоругар акушерка Е.Н. Третьякова анал беседа ытта.

Инвалид күнүгэр балыһа үлэһиттэрэ (М.Г. Халдеева уо.да.) инвалидтарга дьиэлэригэр сылдьан олохторун билсэ

диэри уопсайа 60-ча киһи хомустан кыттыны ылла. Кыра оҕотуттан кырдыаһыгар тийэ «Хомус куттаах нэһилик эбит» диэн сөбөн-махтайан бардылар.

Ити күн нэһиликкэ «Идэһэ-2013» быыстапка – ярмарка буолан ааста. Оскуола оҕолоро, төрөппүт комитетын председателэ С.П. Бережнева,

тия, олохтоох дьаһалта, ычат, спортзал үлэһиттэрин көдүлээһининэн мини-футболга түөлбөлөрүнэн күрэх буолла. Чөл олоҕу пропагандалааһына барыта 30-тан тахса спортсмен кыттыны ылла. Бу тыһааһынаах кириисилэр түмүктэринэн Парковай 1 м., Муоҕан 2 м., Бэт-

ХОМУС КУТТААХ НЭҢИЛИК

таарыа кэпсэтилэр, сүбэлэри биэрдиэр.

Оҕо тылын-өһүн сайыннарыга детсад үлэһитэ Ульяна Семеновна Григорьева Чурапчыга «Оҕо тылын сайыннары» семинарга баран кэллэ.

Олонхо уонна хомус декаттын чэрчигинэн 10 киһилээх Таатта улууһун делегацията уопут атаһа кэлэ сырытта. Кыра оҕотуттан аҕа саастаахтарга

учууталлар олус интэриһинэй биэчэри иилээн –саҕалаан ыттылар. Манна бастаан идэһэ сиэрин –туомун, эт эрийиитигэр, мясорубка хомуйуугар уонна ярмаркаҕа ким төһө элбэх харчыны киллэрбитинэн түмүк номинация туттарылынна. Саамай ыһылаах-хаһылаах быһымайгы мясорубканын эт эрийи кемигэр таҕыста.

«Биир Ньыгыл Россия» пар-

тиэмэ 3 м. буоллулар. Бары кыайыт командалар мэтээллэринэн бэлиэтэллэр, «Биир Ньыгыл Россия» партия 2 анал бириһи туттарда, «Лучший вратарь» Бережнев Слава, «Лучший пенальтист» Аммосов Валерий буоллулар. Киэһэ сэргэх күрэхтэһини көрбүт дьон үөрэн-көтөн тарҕастылар.

П.И. СКРЯБИНА,
Партизан нэһ.

Сагарбат буолуохха сатамат!

Балай да үһүнүк толкуйдаан, кэтэһэн-манаһан баран улуус ветеранныр сәбиэтин үлэтин-хамнаһын туһунан аһаҕастык суруйан бэйэм санаабын толору эттэхпинэ сатаныһы. Бу аҕа саастаах дьонго, нэһиликтэр ветеранныр сәбиэтирнн үлэлиригэр эмиэ сыһыаннаах буолуо дии санаабын.

Билигин председател Н.Н. Баишев улуус ветеранныр сәбиэтин салайарга кыахтаахпын, дьобурдаахпын диэн бэйэтин туруоран талыллыбыта. Ол эрээри урукку курдук улуус кырдыаһастарын бииргэ түмэн, аһаҕастык кэпсэтэн, араас тэрэһиннэригэр ытарбыт биллэрдик мөлтөөтө, республикаҕа урукку өттүгэр мэлдьи инники күөһүгэ сылдьарбыт билигин кэлэн симэлийэ быһытыһыда, биллибэт-көстүбэт буоллубут. Мунһахтар, президиумнар отой мөлтөх

САЛАЛЛЫБЫТ САТАҒАЙ

тэрэһиннээх ытыллаллар. Былааннары онорууга, көрүлүбүт үбү-харчыны тырыһыга президиум чилиэннэрэ кыттыспат буоллубут.

Мин чопчу ыалдьар боппуруостарым Нам сэл. ветеранныр балаҕаннарын уонна «Сизникий» сайылыгы көрүү-исти, ыраастааһын, өрөмүөннээһин уонна сана тутуулары ыттыһа буолаллар. Улуус урукку баһылыгар туруорсан улуус мунһаһынан 2013 сылга 1 мөл. 745 тыһ. солк. көрүлүбүтэ. Бу, урукку сылларга тэннээтэххэ, баһырхай үптэн мин туруорсуубунан балаҕаны тупсаран онорууга 870 тыһ. солк. смета оҥоһуллан, сөбүлэһиллэн, бөдөрөттөһүтүр булан, дуоҕабар түһэрсэн үлэ барыах буолбута да... диригэ тийэһин.

Манна үлэлиэхтээх дьон бэйэлэрин матырыһаалларын аҕалан үлэни саҕалаан баран ту-

тууга аһаҕастык үбү күүтэ сатааттылар, барыта ным курдук, ол иһин тохтоон хааллылар. Үөһэ эппитим курдук, балаҕаны онорууга аһаҕастык 870 тыһ. солк. аһаҕастык сөбүтөх Н.Н. Баишев тус дьаһалынан отой да атын хайысхаларга туһунан бүтэрэн кэбиспит. Сыл бүтэрэ бу кэллэ, өрөмүөмтүн хантан үбүлэнэн түмүктүүрбүт биллибэт, председателбит онно эрэ кыһаллыбат, ол оннугар ити этиллэр 1 мөл. 745 тыһ. солк. көрүлүбүт үптэн 31%-нын тус бэйэтин хамнаһыгар көрүмүт. Маны таһынан республика ветеранныр сәбиэтигэн ый аайы 8 тыһ. солк. перевод курдук көмө быһытыһынан кэлэрин председателбит ханна ғынарын бэйэтэ билэн эрдэҕэ.

Сэри ветераннырлар М.Я. Колесовка, Д.Г. Дураевка мемориальнай дуоскалар туруортаахтара, сэрииттэн төннүбүт ветеранныр паамаһынныкытара

ТУГУ БИЛЭҒИН?

(Блиц-ыйыты)

- 2014 сылга биһиги Наммыт улууһугар туох улахан тэрэһин буоларын билэҒин?

- Улууспутугар республика таһымнаах Тыа сириг спортивной оонньууларга хаһан ытыллыбыттарай?

- 2014 с. оонньууларга бэлэмнэни, тэрийи үлэлирин туһунан тугу билэҒин, тугу сырдатһаҕ этэй?

Инокентьева Туяра Петровна, эдэр төрөппүт:

- Саха сириг норуоттарыг спортивной күрэхтэһиитэ буолар.

- Билбэппин. Намга кийииппин, саҕарды көһөн кэлбиппит.

- КСК, стадион тутулла турар. Даадарга диэри суолу тупсардылар. Саҥа оро саада тутулунна. Оттон атынын тугу да билбэппин.

Баишев Николай Никитич, ветеранныр сәбиэтирнн председателэ:

- Билэбин, VI-с спортивной оонньуулар буолаллар.

- 1984 с. буолбута. Мин Анаабырга райком аппаратыгар үлэли сылдьыбыт кэмим этэ. Оно Анаабыртан кыттыбыт дьон тийэн оонньуу туһунан кэпсэбиттэрэ. «Намга олус үчүгэй, үрдүк тэрэһиннээх, киэҥ далааһыннаах спортивной оонньуу буолла. Нам оройуонун кыттааччылар, спортсменнэра үрдүк таһымнаахтар» диэн сөбөн-махтайан кэпсэбиттэрэ.

- Билигин оонньуулар тэрэһиннэрин, сүрүн хайысхаларын, бэлэмнэни таһымын, хаамытын барытын истэ-билэ сылдьабын.

Неустроева Вероника Ивановна, Нам алын сүһүөх оскуолатын учуугала:

- Спортивной оонньуулар буолаллар.

- Билбэппин.

- Бэлэмнэни бөһө буолар. Культура өтө күүскэ бэлэмнэрин билэбин. Улуус-саларбыт тупсуо этилэр.

М. ПЕТРОВА

САЛАЛЛЫБЫТ САТАҒАЙ

силигэ ситиэхтээҕэ, кинигэ бөһө бөчээттэниэхтээҕэ, ветеран тэрлэтэригэр, олоһор дьиэлэригэр көрүү конкурстар ытыллалларыгар балаҕа үп көрүлүбүтэ да - туох да тыас-уус суох.

Бары билэрбит курдук, аны сайын VI спортивной оонньуулар буолуохтаахтар, онно аҕа саастаах дьон кэлэн көрүү-истиэх, үөрүү-көтүү, араас тэрэһиннэргэ кыттыах, кыах баарынан көмөлөһүөх санаалаах этибит, оттон балаҕаммыт, «Сизникий-бит» билигин курдук өтөхсүйөн турдаһтарына соччо бэрдэ суох харгыһа буолуоҕа. Хаһаанга диэри маннык сатаҕайдык салаллан олоһобут?

В.А. КОЛЕСОВ,
Нам сэл. ветеранныр сәбиэтин председателэ, улуус ыткы сүбэтин председателэ, республика бочуоттаах ветерана

VI-с спортивной ооньуулары көрсө

Ахсынны 6 күнүгөр предпринимателлэр Координационнай Сэбиэттэрин уочараттаах сүбэ муньааҕар VI-с Ооньууларга бэлэмнэни, улус предпринимателлэрин түмүү, кэлбит ыалдыттары үрдүк таһымнаахтык көрсүү боппуруостара ырытылынылар. Санатан этгэххэ, Координационнай сэбиэт чилиэнэригэр салааларынан комиссиялар тэриллэн үлэлээн эрэлэр, кинилэр үлэлэрин улус

«Предпринимателлэргэ хайдах эрэ утары баран, наһаа кытана ирдэбиллэри туруорбакка, элбэх киһи үлэлирин ситиһэ сатыаха. Ол кыаллар дуо? Сунтарга хорчуопканы адыһын бобон кэбиһэнэр, ыалдыттар аччык, кинигэр-наардара холлон барыттар. Биһиги бэйэбит дьоммутугар арыый да сымнаҕастык сыһыаннаһан, уопсай тыл булан үлэлиирбит буоллар», – диэн А.Я. Яковлев санаатын эттэ.

Салгыы «Ленский нэһилиэк» МТ социальнай боппуруостарга баһылыгы солбуйааччы С.П. Ядрихинский буолаары турар тэрээһингэ олохтоох дья-

миссия председателэ Ермолаев Ю.П. көгүлэммэтэх пляжтар баар буолуохтарын, ол тугунан толуйуон сөбүн, мань хайдах да уодьуганныыр кыах суох буоларыттан дьиксинэрин биллэрдэ.

Саамай уустук, ыарахан салаа – уопсай аһылык (общепит) комиссиятын председателинэн Куприян Протопопов ананна. Сэбиэт председателин солбуйааччы, куратор Ольга Протопопова улус дьаһалтатын планеркатыгар кыттыһы ылыахтааһын, буолаары турар Ооньууларга бэлэмнэни салалтаны кытта хардарыта сүбэлэни бэрээдэгинэн барыахтааһын бэлиэтээтилэр.

Улуус баһылыгы колонката

ААСПЫТ НЭДИЭЛЭБЭ

Ааҕааччы, дорообо!

Ааспыт нэдиэлэбэ эһиил буолуохтаах VI спортивной ооньууларбытыгар правительствотаһаарыахтаах дьаһалын сөбүлэһиннэригэ үлэлэтибит. Ол курдук барыллаан уопсайа 1 млрд. 63 мөл. солк. таҕыстыбыт. Кириэс-Кытылга итии аһылык комбинатыгар 14 мөл. солк., иһэр ууну ыраастааһынга 26 мөл. солк., Кириэс-Кытылга спортсалааҕа 40 мөл. солк. («Фонд будущих поколений» нөгүө), Ленин уул. этээстээх дьылэр фасадтарын онорууга 17 мөл. солк., «Довордоһуу» болуоссатын онорууга кыттыһан 15600 тыһ. солк., транспорт министерствота Нам-Дьокуускай асфальт суолун өрөмүөнүн ылына, ыалдыттары, спортсменнары түһэригэ 40 мөл. солк., культурнай мероприятиеларга 9 мөл. солк. о.д.а. көрүллэр буолла.

Уопсайынан Ооньууларга былааннарбытын Президент быһаччы өйөөн, дьаһал тахсыта түргэтир буолла. Манна даҕатан этгэххэ, депутатпыт А.И. Еремеев сорунуулаахтык туруорсан, Партизан оскуолатын тутууга 2014 с. инвестбюджеткэ кэмчилээһин суотугар бастагы уочаракка кирирдэ. Бу оскуоланы тутуу этэнгэ быһаарылларыгар эрэмнэ үөскээтэ.

Аны Ооньууларга бэйэбиттэн тутулуктаах өрүттэри биридди нэһиликтэринэн, тэрилтэлэринэн, түөлбэлэринэн, общественной түмсүүлэринэн, бириддиэлэн ыалларынан чопчу сорук туруорунан, уһун ырааһынныктыгар удьаарбакка күннэтэ дьарыктанарбыт ирдэнэр. Онуоха улус олохтоохторо патриоттуу санаанан салайтаран туора туруохтара суоҕа диэн бигэ эрэнэбин.

Улуус хаһыатыгар ааспыт субуотаҕа «Бэрэбиэркэ тугу көрдөрдө?» диэн тематической ревизия түмүгүнэн тахсыбыт матырыйаалы сорох дьон урукку дьаһалта үлэһиттэрин хасыһы курдук сыаналаабыттар. Онуоха хоруй быһытынан, **бастакытынан**, ханнык баҕарар салайааччы инники үлэтигэр урукку итэҕэстэр-быһаастар хатыламматтарын курдук дьаһал олохтоохтооҕа. **Иккиннинэн**, бу ааспыт сылларга үөскээбит иэстэр мин быбарга туруорбут программалар сорох өрүттэрин толорууга биллэр ыарахаттары үөскэтэллэр, ону дьон-сэргэ эрдэттэн билиэх кэригэрээх. **Усһунунэн**, мин программабар дьаһалта үлэтэ аһаҕас, киэнгик иһитиннэри-билиһиннэри майгытыгар ытыгылыахтаах диэбиһин толоруохтаахпын.

Манньк бэрэбиэркэлэр инникитин сыл аайы барыахтара, хаһыакка тахсыахтара, онно баар итэҕэстэр-быһаастар толору ыйыллыахтара, салайааччы дуоһунаһыттан тутулууга суох.

Александр АТЛАСОВ

Миграционная служба информирует

ДОБРОВОЛЬНАЯ ДАКТИЛОСКОПИЯ

В соответствии с Федеральным законом от 25 июля 1998 г. № 128-ФЗ «О государственной дактилоскопической регистрации в Российской Федерации» территориальные органы ФМС России и их структурные подразделения проводят добровольную дактилоскопическую регистрацию граждан Российской Федерации, в процессе которой осуществляют получение, учет, хранение, выдачу дактилоскопической информации, направление дактилоскопической информации для постановки на учет в информационные центры территориальных органов Министерства внутренних дел Российской Федерации на региональном уровне и в ФМС России.

Заявителями являются граждане Российской Федерации, достигшие 18-летнего возраста.

Добровольная дактилоскопическая регистрация граждан Российской Федерации, признанных в установленном законодательством Российской Федерации порядке недееспособными или ограниченными судом в дееспособности, малолетних и несовершеннолетних, проводится по письменному заявлению и в присутствии соответственно их родителей (усыновителей) или опекунов, попечителей.

Информация о порядке и сроках предоставления государственной услуги по предоставлению добровольной государственной дактилоскопической регистрации граждан Российской Федерации размещается в федеральной государственной информационной системе «Единый портал государственных и муниципальных услуг (функций)» <http://www.gosuslugi.ru>, на официальном сайте ФМС России (www.fms.gov.ru).

Для предоставления государственной услуги заявителем представляются следующие документы:

1. Письменное заявление.
2. Документ, удостоверяющий личность гражданина Рос-

сийской Федерации.

3. Свидетельство о рождении – для граждан Российской Федерации, не достигших 14-летнего возраста.

4. Документ, подтверждающий факт усыновления (удочерения), – при подаче заявления усыновителем (удочерителем).

5. Документ, подтверждающий факт установления опеки, – при подаче опекуном заявления в отношении лица, находящегося под его опекой.

6. Документ, подтверждающий факт установления попечительства, – при подаче попечителем заявления в отношении лица, находящегося под его попечительством.

Проведение дактилоскопирования производится после излечения открытых ран или повреждений кожных покровов гражданина Российской Федерации.

В случае невозможности постановки на учет в МФС России или в ИЦ по территориальности, дактилоскопической информации гражданина Российской Федерации, ранее прошедшего добровольную дактилоскопическую регистрацию, указанному гражданину Российской Федерации направляется уведомление о необходимости проведения повторной дактилоскопической регистрации с указанием причины.

Государственная услуга предоставляется без взимания государственной пошлины или иной платы.

Заявление заполняется от руки разборчиво (печатными буквами) шариковой ручкой либо ручкой с чернилами черного, синего цветов или при помощи средств электронно-вычислительной техники, в том числе в форме электронного документа.

Предоставление персональных данных, связанных с предоставлением добровольной государственной дактилоскопической регистрации, осуществляется с согласия субъекта персональных данных на обработку его персональных данных.

ПРЕДПРИНИМАТЕЛЛЭР ТУОРА ТУРБАТТАР

баһылыгы солбуйааччы А.Я. Яковлев (сэбиэт председателэ) иилиир-саҕалыыр, председателэ солбуйааччыта О.Н. Протопопова кураторынан буолар.

Бу муньаахха Роспотребнадзор салайааччыта Л.И. Ильина онгоһуллар сүрүн өнөлөргө (общепит, гостиница) ирдэбиллэр тустарынан кэпсээтэ. «Өгө онорооччу предприниматель быһытынан нолуок инспекциятыгар учуокка турбутун таһынан хайаан да биһигиттэн көнгүл ылыахтаах. Помещение косметической өрөмүөннээх буолуохтаах, генеральной уборка ытыгылыахтаах. Илии суунар сир, санитарнай минимум, сууйар-сотор малы-салы маркировкалааһын – барыта баар буолуохтаах. Биллэн турар, бу сүннүнэн ас-үөл атыгылыр предпринимателлэргэ сыһыаннаах. Отгон гостиничнай өгө онорооччулары, барыларын хонтуруоллуур кыахпыт суох эрэри, син биир баран көрүөхпүт-истиэхпит, чааһынай дьылээх дьонно өгө хаачыстыбатын, санитарнай ирдэбил туһунан памятка түгэтиэхпит. Гостиница өгөтүн онорооччу хайаан да душтаах буолуохтаах. Бүгүгүн күннэ дылы биһиэхэ биэр да киһи сайабылыанна түһэрэ илик. Манан сылыктаахтаахха, үлэ тэтимэ бытаараары гыммыт диэххэ сөп», – диэтэ Лена Ильинична.

һалта хайдах былааннаахтык туох үлэни-хамнаһы ытыгары кылгастык билиһиннэрдэ. Сири аттарыы, схема торумнарын кэпсээтэ. Семен Прокопьевичка мустубут дьон араас хабааннаах ыйытыгылары биэрдилэр, массыына парковкатын, палаточнай городогу уонна хорчуопканы атыннык, дьон-сэргэ сылдыарыгар кэбэҕэс буоларын гына дьаһайыаһын диэн этиилэрин киллэрдилэр.

Ыалдыттары түһэри (гостиницалар) комиссиятын салайар Е.И. Коркина: «Соторутааҕыта Чурапчыга баран кэллим. Былырын хайдах үлэлэбиттэрин билестим. Кинилэргэ Роспотребнадзор утары баран санитарнай киинискэ энгир курдук ороскуоттаах (5 тыһ. солк.) ирдэбиллэри туруорбакка, көннөрү 400 солкуобайдаах анализ эрэ көрдөөбүт. Итиэннэ туалеты, дууһу иһиттэн-таһыттан кыраскалаппыт. Ол түмүгэр олохтоохтор үөрэ-көтө бу өгөҕө күргүөмүнэн ылан олус үчүгэйдик үлэлэбиттэр. Ол гынан баран, чааһынай сектор 25% туһаныллыбатах, дьон үксэ палатканын түспүттэр», – диэн бэлиэтээтэ.

«Барыс» такси директора Е.Э. Бурнашева такси сулууспаларыгар туспа парковка онгоһулларыгар, пропускной система үлэлииргэр баҕарарын эттэ.

Сыннаалаһы тэрийэр ко-

Гостиница өгөтүн агентствотын тэрийи, информационной-рекламной буклекка (схема-программа) тэрилтэлэр тустарынан справочнай информациины киллэри, биир (единей) формаҕа конкурсу тэрийи, бөҕү-сыһы кэмгигэр хомуйууга волонтердары кытыннары у.д.а. этиилэр киридилэр.

Информационнай үлэ күүскэ бардаһына, бу Ооньууларга кыттыан баалаахтары эрдэттэн хомуйан, түмэн, үлэлэрин илээн-саҕалаан биэрдэххэ, үчүгэй хамсааһын тахсын сөптөн турар, улус тэрилтэлэриттэн, предпринимателлэриттэн уонна чааһынай дьонтон сайаапкаларгытын түһэрэгитигэр ыгырабыт. Билсэр телефоннугут: 41-8-03 (үлэ чааһыгар).

Координационной Сэбиэт

Комиссия по работе с субъектами общественного питания – Протопопов К.Н. 8924-1731457

Комиссия по работе с субъектами размещения (гостиницы) – Коркина Е.И. 89142705610

Ответственный по организации автостоянок – Бурнашева Е.Э. 89243692062

Комиссия по работе с субъектами организации досуга и развлечений Ермолаев Ю.П. 89243674164

Комиссия по информационной и рекламной работе – Эверестова С.И. 89142788757

МУУС ОҢОҢУКТАР КҮЛҮМҮРДЭЭТИЛЭР

Степанов (Нам - Бүлүү) – «Иэйи ситимэ», Р. Петров, И. Румянцев (Нам) – «Фристайл» композициялар буоллулар. Биһиги нэһиликтэн Р. Захаров, Л. Бурнашев «Дьулуур» дьүһүйүүнү онорон «Дебют» номинациянан бэлиэтэннилэр. Конкурс түмүгүн таһаарар кизһэҕэ скульптордар араас сиргэ – Байкалга, Магаданга, Канадага тийиэ кыттыбыт композицияларын фото-быыстапкаларын көрдөрдүлэр. Нам биллиилээх муус онгоһугун скульптора Александр Шадрин искусство бу көрүгүн олохтоох колледж программаҕа киллэрэн студэннары уһуйарыгар, эбэбит босхо матырыйаалын туһанарга, инникитин муус уустара үлэлэрин ажурнай, «движение-лаах» онороллоругар сүбэлээтэ

уонна дьон бу көрүгү кэрэхсир буолбуттарын, оҕо-уруу алдыаппатыгар, харыстырыгар санаатын биллэрдэ. Манньк бастагы улахан күрэхтэһии тэрээһинигэр предприниматель А.Н. Захаров спонсордан улахан өйбүлү онордо. Бу күрэхтэһиини баһылык солбуйааччыта, бэйэтэ эмиэ муһунан дьарыгыгар Максимов Г.Е. көзүлээн, тэрийэн ыытта, культурабыт киинэ, нэһилиэк сонун кизгэллээх буоларыгар үлэлэстэ. Олохтоохтор, оҕолор кэлэ-бар сырытылар, сыһыаннаах дьон ыйыталаһан, хаартыскаҕа түһэрэн көрдүлэр-иһиттилэр. Хамааттаҕа кэрэ муус онгоһуктар күлүмүрдээтилэр.

М.Г. ВИНУКОВА

Улуус нэһиликтэригэр

Сэттинньи 22-23 күннэригэр Хамааттаҕа Россияҕа культура, Саха сиригэр тыа сири сылыгар, Саха сирин норуоттары VI спортивной ооньууларыгар анаммыт республикатааҕы муус онгоһуктарын күрээбэ буолла. Манна барыта иккилии киһилээх 9 хамаанда кэлэн кытына. Ол курдук Горнайтан, Мэнэ-Ханаластан, Уус-Алдантан, Бүлүүттэн, Дьокуускайтан, Нам селотуттан, Хамааттааттан, Модуттан ааттаах-суоллаах муус уустара бааллар. Үгүстэрэ дьарыктаммыттар ырааппыт, бэйэлэрэ этэллэринэн, бу «ыарыылара» диригээбит, муус тонорун эрэ кэтэхэр буолбут дьоннор икки күнү билбэккэ аһардылар. Анаабыт курдук сылаас быллыттаах күннэр тураннар үлэлииллэригэр табыгастаах буолла. Балаһыаннаах быһытынан барыларыгар тэн быһыылаах, тэн ахсааннаах мууһу тэрийэр комиссия эрдэ бэлэмнээн, кулууп иннигэр площадка астаран үлэлиир миэстэлэрин онорбуттара. Хас биридди хамаанда анал инструменнардаах, албастардаах, ньымалардаах буолар эбит. Жюри састаабыгар председателинэн народнай худуоһундук Ф.И. Марков, чилиэннэринэн СР үтүөлээх учуугала, Россия худуоһундуктарынын сойууһун чилиэнэ Г.Г. Петров, норуот маастара А. Шадрин, Россия худуоһундуктарынын сойууһун чилиэнэ С. Колесов ынырыллан скульптордар үлэлэрин сыаналаатылар. Ол түмүгэр кыайылыахтарынан Е. Степанов, А. Андреев (Дьокуускай) – «Бастагы хаар», В. Аргунов, Н.

Ефим Иванович Шапошников аатынан Хамаҕатта орто оскуолата 5 сыллааҕыта, сэттинни 30 күнүгэр 75 сааһын бэлиэтээбит эбит. Быйыл бу күн оскуола 80 сааһыгар сөп түбэстэ. Сарсыарда лоп курдук 10 чааска оскуола спортсаалатыгар үөрүүлээх линейка ытытылынна. Линейканы оскуола бастыг үөрэнээччилэрэ Попова Алена, Кононов Гоша салайан ыттылар. Оскуола директорын кылгас киири тылын кэнниттэн 9-с кылаас туйгун үөрэнээччитэ Сунтаров Вова кэлбит ыалдьыттары, учууталлары, үөрэнээччилэри эбэрдэлээн тыл эттэ. Ону Дойдукова Дайаана (3 кыл.) ырыанан доҕуһуолаата. Ол кэнниттэн ыалдьыттар, ветеран учууталлар 3 бөлөбүнэн хайдыһан кылаас чаастарыгар бардылар. 1 бөлөх улуус бочуоттаах гражданина, ветеран учуутал Кривошапкин Г.И. 80 сааһыгар аналлаах, 2 бөлөх «Айар куттаах учууталлар», 3 бөлөх «Төлөнөөх сүрэхтэр» пионерскай хамсааһын гвардеецтара диэн кылаас чаастарыгар сырыттылар. Ити курдук оҕолору кытта балтараа чаастаах олус истиг көрсүһүүлэр ытытылыннылар.

КУЛУУП ДЫИЭҔЭ

Оскуола 80 сааһын үөрүүлээх чааһа «Түһүлгэ» сыннылан киирингэр нэһилиэнньэҕэ ананан ытытылынна. Эбэрдэ бастыга, алгыс үтүөтэ, наҕараадалары туттары уруйа-айхала - барыта манна этилиннэ. Араас кэмнэргэ үлээбит оскуола директордара кылгас ахтыгы этиилэрэ дьон болзомтотун тарта. Бүгүн манна кэлбиттэр: И.Р. Москвитин, Г.И. Кривошапкин, В.И. Эверстов, А.Г. Дунаев, Н.Д. Захаров, М.Н. Дьяконов, А.М. Дьяконов. Кинилэр оччотооҕу кэмгэ оскуола материальной базатын, иитэр-

ОСКУОЛА ӨРӨГӨЙДӨӨХ КҮНЭ

үөрэтэр үлэ сүүн хайыскаларын кэпсээтилэр, үтүкөннөөх учууталларын ахтан-санаан аастылар. Оскуола администрацията үбүлүөйгэ аналлаах мэтээллэри онорторбут. Олору ветеран учууталларга дохсун ытытыаһын ортотугар түөстэригэр иилэн биэрдилэр.

НАҔАРААДАЛАР ҮӨРҮҮЛЭРЭ

Оскуолаҕа өр сылларга үрдүк таһаарылаахтык үлээбит ветеран учууталларга, салайааччыларга уонна үлэли сылдыар иитэр-үөрэтэр үлэ бастыгнардыгар анал ааттар ингэрилиннилэр, үрдүк наҕараадалар туттарылыннылар. Оскуола ветеран учуутала Т.И. Бурнашева «Нам улууһун бочуоттаах гражданина» буолла. Г.А. Кривошапкина «Учууталлар учууталлара» үрдүк ааты ылла. Учууталлар Н.А. Парникова уонна Л.Н. Березкина «СР үөрэҕиритин туйгуна» бэлиэни наҕараадаланылар. М.М. Никитина «Методист учуутал» аатын ылла. В.И. Бурнашева «СР үөрэҕиритин бочуоттаах ветерана» буолла. Коммунистар Н.Д. Захаров уонна А.Г. Дунаев «Компартия өйдөбүннүк мэтээллэрин» туттулар уода.

Маны таһынан республика үөрэҕиритин, профсоюзун, Ил Түмэн депутаттарын, ону тэнгэ улуус салалтатын, үөрэҕиритин управлениетын араас өрүттээх бочуотунай грамоталарынан бэлиэтэннилэр: Е.Д. Амбросьева, М.А. Мухина, С.А. Захарова, Г.И. Кривошапкин, Е.А. Дунаева, Р.Я. Петрова, А.И. Павлова, Р.А. Захаров, А.М. Дьяконов уода.

Бу кинилэр өр сыллаах таһаарылаах үлэлэрин үрдүктүк сыаналаһын буолар. Бу үөрүүлээх тэрээһингэ нэһилиэк тэрилтэлэрэ, общественноһа эмиэ кыттыыны ыллылар. Ово музыкальнай оскуолата (С.З. Бурнашева), баһаарынай чаас (В.А. Дунаев), сынныалаг кинэ (А.А. Харитонова), төрөпүт Н.В. Индеева уода. кэлэн эбэрдэлээтилэр, көмөлөрүн онордулар.

КӨЛҮӨНЭЛЭР КӨРСҮҮҮЛЭРЭ

Биир саамай кэтэһиилээх уонна долгутуулаах түгэнинэн көлүөнэлэр көрсүһүүлэрэ буолла. Бары выпусктар оҕолоро, төһө баалларынан, сценала утуубу тахсан истилэр. 1933-50 сс. көлүөнэлэр ааттарыттан Н.С. Гаврильев кэпсээтэ. 1950-55 сс. выпусктан А.М. Иванова, 1955-60 сс. Е.Р. Леонтьев тыл эттилэр. Итинтэн салгыы сылларынан Н.Д. Захаров, М.Н. Дьяконов, А.З. Заровниева, А.Г. Дунаев уода. утуу-субуу тахсан истилэр. Бары көлүөнэлэр оскуола материальной-техническэй базата хангырыгар харчынан көмөлөрүн онордулар.

Үбүлүөйдээх көрсүһүү аналлаах чааһа бүтүүтүгэр оскуолаҕа директорунан үлээбит Г.И. Кривошапкин 80 сааһын бэлиэтээтилэр. Киниэхэ Эбэрдэ сургуу, анал бэлэри туттардылар. Оскуола үөрүүлээх, өрөгөйдөөх күнэ улахан кэнсиэринэн түмүктөннэ. Киһэттин кулупка үрдүк күүрүүлээх, ыһылааххаһылаах дискотека ытытылынна.

Егор ФЕОФАНОВ, Хамаҕатта

АРБЫНҔА – САҔА ОСКУОЛА

Улууспут биир саамай ыраах, өрүс нөҥүө сытар Арбын нэһилиэгэр саҕа оскуола аһылынна. Нэһилиэккэ халаан ууга кэлэринэн сибээстээн социальной тутуулар тутулуубахтарга 30-ча сыл буолбут. АрбынҔа бастакы оскуола 1931 сыллаахха Оконешников Семен Саввич дьиэтигэр аһыллыбыт. Оскуола бастакы учууталынан уонна сэбиэдиссэйинэн Аверинская А.Г. үлээбит. Ол кэннэ 1980 сыллаахха аҕыс кылаас аһыллар, онтон төрөпүттэр туруорууларынан 1995 сыллаахха 11 кылаас буоларын ситиспиттэр.

2011 сылтан саҕалаан «Үтүө дьыала» чэрчитинэн олохтоох дьон, дьаһалта үлэһиттэрэ, улуус, республика салайааччыларын көмөтүнэн сырдык, ичигэс, аныгы ирдэбилгэ эппиэтиир толору хааччылыылаах, тупсаҕай кестүүлээх оскуоланы тутан ахсынны 6 күнүгэр астылар. Браахтан-чугастан араас кэмнэргэ үөрэммит, үлээбит дьоннор, ону таһынан улуус, республика салайааччылары кэлэн олохтоохтор үөрүүлэрин тэнгэ үлэһиннилэр.

Үөрүүлээх түгэнгэ Саха республикатын Правительство тын председателин солбуйааччы Ф.В. Габышева, Саха республикатын үөрэҕин министрин бастакы солбуйааччы В.В. Петров, Саха республикатын Ил Түмэн Государственной Муньяаһын наукаҕа, үөрэхтэһингэ, культураҕа уонна информация маасабай средстволарыгар бастайааннай кэммитиэт председатели А.А. Григорьева, Саха республикатын Правительство тын иһинэн «Мин Сахам сирэ XXI-с үйэҕэ» «Үтүө дьыала» хамсааһын салайааччыта И.С. Емельянов, «Нам улууһа» муниципальной тэриллии баһылыга А.П. Атласов, үөрэҕирити управлениетын салайааччыта О.Н. Протопопов, социальнай харалта управлениетын салайааччыта Н.Г. Парников, нэһилиэк баһылыга Н.А. Соловьев уонна улуус, нэһилиэк

тэрилтэлэрин салайааччылары кэлэн эбэрдэлээтилэр, Бочуотунай грамоталары, анал бэлиэлэри, бэлэхтэри туттардылар.

Ол курдук, Ф.В. Габышева үөрэнээччилэр, учууталлар өссө үрдүк таһымнаах билиилээх, ситиһиилээх буоллуннар диэн үөрэх-билии кыһатыгар микроавтобус массыына күлүүһүн туттарда. Үөрэнээччилэр аныгы үйэ сайдыытын кытта тэнгэ хардылаатыннар диэн В.В. Петров компьютернай кылаас сертификатын бэлэхтээтэ.

Үөрүүлээх түгэнгэ үгэс быһытынан үлэһиттэри чиэстээтилэр. Үөрэх управлениетын салайааччыта О.Н. Протопопов биология уонна химия учууталыгар М.И. Жирковаҕа, технология учууталыгар З.Т. Бугаеваҕа махтал сурук уонна А.И. Гоголеваҕа грамота туттарда.

Нэһилиэк баһылыга Н.А. Соловьев уонна оскуола дириэктэрэ А.В. Жирков Ф.В. Габышеваҕа, И.С. Емельяновка, А.И. Ильингэ, Н.В. Слещикова, А.П. Атласовка уода. салайааччыларга махтал суруктары туттардылар. В.В. Петров ыччаты иитиигэ үөрэтиигэ үрдүк таһымнаах алын сүһүөх кылаас учууталыгар Н.И. Колесоваҕа, нуучча тылын уонна литературатын учууталыгар Р.С. Федороваҕа «Саха республикатын үөрэҕиритин туйгуна» анал бэлиэни биэрдэ. Н.Г. Парников элбэх оҕолоо дьыэ кэргэн ийэлэригэр түөскэ аһыһылар бэлиэни туттарда.

Маны таһынан, оскуола тутуугар сүүрбүт-көшпүт, тупсүт дьонго нэһилиэк, улуус, республика аатыттан махтал суруктары туттартаатылар. Бу үөрүүлээх күнгэ оскуола үөрэнээччилэрэ, учууталлара, олохтоохторо, улууспут ырыаһыттара уонна эстрада чабылхай сулустара кэнсиэр көрдөрдүлэр. Оскуола коллектива ыалдьыттары итии үүттээх чэйинэн маанылаата.

Семен АРГУНОВ

Сэттинни 30 күнүгэр «Тулдук хаара» мелодистар түмсүүлэрэ тэриллибитэ 35 сыла бэлиэтэннэ. Бастаан улуустааҕы библиотекаҕа төгүрүк остуолга мелодистар түмсөн ирэ-хоро кэпсээтилэр. Төгүрүк остуолга СР Мелодистарын союһун председатели, СР народнай артыыһа, СР үтүөлээх артыыһа Алексей Егоров кыттыыны ылла. «Тулдук хаара» улуустааҕы мелодистар түмсүүлэрин салайааччы Е.А. Кутукова түмсүү үлэтин-хамнаһын билиһиннэрдэ. Мелодистар бэйэлэрин айар бизчэрдэрин онороллор. 2004 с. «Нам улууһун мелодистара» диэн кинигэ бэчээттэнэн тахсыбыт, манна 50-ча мелодист туһунан информация, ырыалар киирбиттэр. Эһиил иккис кинигэ тахсыахтаах. Алексей Егоров мелодистар түмсүүлэрин үлэтин билиһиннэрдэ. Ол курдук быйыл союз тэриллибитэ 10 сылын туолбут. Союзка 67 чилиэн баар. Чилиэнинэн мелодистар эрэ буолбакка культураҕа кылааттарын киллэрбит дьон эмиэ киирэллэр. «Саха ырыатын антологията» диэн кинигэ бэлэмнэнэ сылдьар. Бу антологияҕа Нам улууһуттан Афанасий Шестаков, Владимир Татаринов, Иван Бубякин, Гаврил Слещов, Александр Меркулов, Александр Дунаев, Светлана Кудрина, Елена Кутукова, Андрей Замятин, Афанасий Татаринов, Андрей Старков ырыалара киириэхтээхтэр. Алексей Васильевич ырыа айытыгар эдэрдэри угуйуохха, үөрэтиэххэ наада диэн эттэ. Мелодистар араас ыйытыгылары биэрдиэлэр, бэйэлэрин санааларын эттилэр.

Киһэ А. Шестаков аатынан сынныалаг киирингэр «Тулдук хаара» тэриллибитэ 35 сылыгар аналлаах улахан концерт буолла. Концерга олохтоох автордар, мелодистар бэйэлэрэ ыллаатылар, ону таһынан бэйэбит мелодистарбыт ырыаларын ырыаһыттар толордулар. Хас да ырыаҕа үңкүү туруоруллубута көрдөрүлүннэ. Ол курдук, А. Шестаков «Доборбор» диэн ырыатыгар туруоруллубут вальсы оскуола оҕолоро үңкүүлээтилэр.

МЕЛОДИСТАР ТҮМҮСТҮДЭР

СР Мелодистарын союһун председатели А. Егоров композитор В.А. Зыряновка «За вклад в развитие народного художественного творчества» диэн бэлиэни туттарда. Мелодистар И.А. БубякинҔа, В.Е. Егоровка, Надежда Макароваҕа, Андрей

ЗамятинҔа СР Мелодистарын союһун чилиэнэ буолбуттарын туоһулуур дастабырыанналары туттарда. Маны таһынан мелодистар араас грамоталарынан, Махтал суруктарынан бэлиэтэннилэр.

В. РЫКУНОВА

Нам улууһун «Тулдук хаара» мелодистар түмсүүлэрэ 35 сылын туолар чэрчитинэн сэттинни ыйга хас да мероприятия буолан ааста. Ол курдук, Бөтүнгөн төрүттээх Надежда Макарова ырыаларыгар улахан дьонго конкурс буолан ааста. Манна Партизан, Бөтүг, Намтан «Кэскилээнэ» вокальнай а-

буолла, 3-с миэстэни Вячеслав Михайлов «Тонсобой» диэн ырыатынан ылла. Онтон дипломнарынан 1 миэстэни ЛЮДИЯ Евсеева (Аппааны) «Кутум-сүрүм ымыыта» диэн ырыата, 2-с миэстэни Валерий Егоров «Туой, ыллаа хомуһум», 3-с миэстэни Иван Гоголев (Модут) «Туундара уола» диэн ырыалар биһирээн ыл-

ЫРЫА-ТОЙУК АРҔЫСТАНАН

самбллар, биридиилээн солистар кытыннылар. Араас биричиинэн кыттааччы аҕыйах, ол гынан баран кэнэбэскитин кыттыахтара диэн эрэннибит. Бөтүнгэ 23 чыыһылаҕа директор Татаринов Афанасий тэрийиитинэн улуус мелодистарын конкурса буолан ааста. Манна барыта 14 ырыа айааччы кытына. Бу конкурска Дьокуускайтан СР ырыа айааччыларын секретара, билиилээх мелодист, ырыаһыт, СР культуратын үтүөлээх үлэһитэ Степан Васильев жюри председателинэн үлэлээтэ. Күрэх түмүгүнэн Гран-при хаһаайынынан Искраттан кыттыбыт мелодист Андрей Старков ансамбла ылла. 1 миэстэни Надежда Макарова, 2-с миэстэни Афанасий Иванов суруйбут «ЭҢСИЭЛИ хочото»

лылар. Кыайылаахтар бары анал сыаналаах бириэстэринэн, сертификатынан наҕараадаланылар. Көрөөччү биһирэбилин Руслан Попов (Нам), «Эдэр толорооччу» аатын Юрий Сивцев (Нам) ыллылар. Манна элбэх бириһи көрбүт Бөтүг нэһилигин администрациятыгар махтаных тустаахпыт. Жюри председатели Степан Васильев бэлиэтээбитинэн, олох эдэр, саҕа тахсан эрэр оҕолор, ыччаттар суохтарын эттэ. Кэнэбэскитин эдэр ыччат кыбыстыбака, айар-тутар буоллаһына - биһиэхэ биллиэн-көстүөн наада.

Е. КУТУКОВА,

«Тулдук хаара» түмсүү салайааччыта, ССРС культуратын туйгуна

ЫҤЫРЭХ ТЫҤҤАР

Коллектив Намского педагогического колледжа поздравляет **ГОТОВЦЕВА ИННОКЕНТИЯ НИКИТИЧА – ХОЬУУН УУС**, ветерана педагогического труда, автора Школы хомуса с получением Свидетельства об авторстве станочной технологии изготовления хомуса (варгана) с применением лазерной резки Института физико-технических проблем Севера Сибирского отделения Российской Академии Наук! Это результат Вашего кропотливого труда, труда не по долгу, а по велению сердца, с полной отдачей, самозабвенно, и мы гордимся, что хомус – это вся Ваша жизнь, без грани между личным и общественным. Желаем Вам, Иннокентий Никитич, дальнейших побед и достижений, крепкого здоровья и семейного благополучия!

Бииргэ үлэлиир коллегабытын, Нам сэлэинньэтин олохтообун, МВД ветераны **ПОПОВ ИННОКЕНТИЙ НИКОЛАЕВИЧ**ы өрөгөйдөөх үбүлүөйгүнэн, 55 сааскын туолбут дьонун күнүгүнэн итиитик-истинник ис сүрэхпититтэн иэйэн туран эвэрдэлибит!

Убаастабыллаах Иннокентий Николаевич, биги үлэбитигэр күүс-көмө буоларгар, тустаах докумуннары кэмигэр тиздэн биэрэргэр махтанан туран эһиги олоххо көрүүгүтүнэн, чөл туруктаах олоххутунан, дьэ кэргэнгэр сыһангытынан биһэхэ холобур буоларгытын бэлиэтибит. 55 саас дьон орто умурдан эрэ буоллара, өссө муударай саастар күүтэн турдахтара. Кытаат, өр кэмнэргэ

тапталаах кэргэнин Лидия Васильевна, уолун, кыһын, күгүтүгү, сиэннэрин сылаас тапталаарыгар уйдаран, дьэ кэргэнгэр тулхадыйбат тутаах, эрэллээх эркин буол, күүстээх санаарынан өрүү үрөм-көтө сырыт, эдэрди эрчимнээх, чэгиэн-чэбдик бэйэлээх, үөрүү-көтүү үктэллээх, толкуйдаабыккын тобула, санаабыккын саргылыы сырыт дьэн алгыс бастыгын аныбыт, эвэрдэ эриэккэнин этэбит.

Айылба сокуона – кырдыар кырыс Эйигин сиппэтин, Эмник эдэр саас, дууһа ыраас иэйингэ энгэрдэстин, Дьол-соргу Эйнэхэ тосхойдун, Былыта суох ыраас халлаан сыдыаайдын, Күлэр күлүмэ үрдүгэр өрүүтүн сатылаатын.

Нам оройуоннай суутун профкома

Эйэбэс, сайабаас, киэн-холку майгылаах ытыктыыр эдэрийбитин, дьүөгэбитин, Саха республикатын үрөзүриитин туйгуна, педагогическай үлэ ветерана **ГЛОРΙΑ АПОЛИНАРИЕВНА КРИВОШАПКИНА**ны өр сыллаах сыраллаах үлэн сыаналанан «Учууталлар учууталлара» дьэн үрдүк ааты сүкпүккүнэн итиитик-истинник эвэрдэлибит!

Өрүүтүн чэгиэн-чэбдик, үрө-көтө, ыллытуойа, оҕолоргун, сиэннэргин, тулалыыр чугас дьонгун арчылыы, араначчылыы сырыт, уһуннук сэргэхтик, дьоллоохтук олох, сагаттан саҥа талааннарын тыллан, арыллан истиннэр дьэн алгыспытын тиздэбит.

Эвэрдэни кытта Елизавета Ивановна, Мария Константиновна, Ядревтар, Федотовтар

ИДЬУО ИНИТИННЭРЭР

БЫҤАҤЫНАН АННЫЛЛЫБЫТ

Ааспыт нэдиэлэ 10 киһи кырбаммыт. Онтон бириин иһитиннэрэр буоллааха ахсынны 4 к. Нам с. Чернышевскай уул. 29 №-дээх дьэе подьёһыгар быһаҤынан анныллыбыт киһини биир дьахтар булан тылаабыт. Оперативнай бөлөх тийээн түһүгэр быһаҤынан анныллыбыт 1988 с. төрүүх гражданин И-ны булбут. Бэрэбиэркэ түмүгэр Булунтан төрүттээх, 1993 с. төрүүх, урут сууттана сылдыбыт гр. Г. тутуллубут. Ахсынны 4 к. рапорт кирибитинэн сэттинни 9 к. гр. П. ХамаҤаттаа гр. К-ны өтүөйөнөн охсон өлөрүүх буолбут. Ахсынны 3 к. Дьоксукайга олоһор гр. К. биллэриитинэн Намга дьэе олбуоруттан массынатын сүтэрибт. Административнай эппиитинэскэ 31 киһи тардыллыбыт, онтон 18-на общественной сиргэ итирик сылдьан. ГАИ 375 массынаны бэрэбиэркэлээбит, 60 боротокуол толорбут, ол иһигэр 2 итирик киһиэхэ, стоянкаҥа 5 массына туруоруллубут.

Булчуттар уонна балыксыттар икки ардыларыгар ытыгыттар «Байанай» күрүөһүн БАЛААБЫННАҤАТА

I. Буолар сирэ: Нам селота, А. Шестаков аатынан сынналанг киһинэ

II. Бириэмэтэ: Ахсынны ый 13 күнэ (бэтинэс)

Мандатнай 9 ч.

Күрэхтэһии 10 ч. саҥаланар

III. Кыттааччылар: Улахан нэһилиэк, кыра нэһилиэк дьэн араасар.

Үөдэй – 2 киһи, 1 Хомустаах – 2, Партизан – 2, ХамаҤатта – 2, Ленскэй нэһилиэк – 6 киһи, Хатын Ары – 2, Модут – 2, Хатырык – 2 – бу улахаттар – 20 киһи.

Кыралар: Никольскай – 1, 2 Хомустаах – 1, Искра – 1, Таастаах – 1, Салбаҥ – 1, Граф Бирэргэ – 1, Кыһыл Дэрзизинэ – 1, Бөтүг – 1, Маймаҥа – 1, Түбэ – 1, Арбын – 1, Көбөкөн – 1, Фрунзе – 1 – 13 киһи. Уопсайа 33 кыттааччы.

IV. Күрэх көрүгүнэ:

1. Булт тематыгар викторина – бириэмэ (ким элбэҥи таайар)

2. Балык кыһааһына (бириэмэ)

3. Автомат сааны ыһыг-хомууу (МЦ) – бириэмэ

4. Пневматическай саанан ытыы

5. Түүлээҥи таҥастааһын (андаатар) – бириэмэ

6. Саха быһаҤын тургутан көрүү – бириэмэ

V. Кыттааччыттан ирдэниллэр:

1. Усуноос – 1000 солк.

2. Туттар инструмена – быһах, саа

3. Биир андаатар

VI. Кыһылаахтары быһаары уонна наҥараадалааһын: 6 көрүг түмүгүнэн аҥыах очкону хомуубут кыттааччылар: I, II, III м. – мэтээл, грамота, сыаналаах бириисэр. 5 номинация олохтоноу:

1. Кыһылаах дьулуруун иһин

2. Көрөөччүлэр биһирэбиллэрин бириһиэ

3. Саамай эдэр кыттааччы

4. Саамай кырдыбаас кыттааччы

5. Саамай көхтөөх кыттааччы – (көрөөччүлэри кытта ооньбуу)

Кыһылаахтар грамоталарынан, биһирэбил бириисэринэн наҥараадалааһахтара.

Барыта 3 мэтээл, 8 грамота, 3 улахан бириис, 5 биһирэбил бириис **VII.** Уус-уран оҕоһуктар быыстапкалара, атыы-кутуу – ИП, нэһилиэктэртэн – булт тематыгар. «Бэдэр», «Охотник на Ярославского» уода – булт маҥаһына кыттыны ылыахтара.

Тэрийэр комиссия

12 декабря 2013 г. с 12.00 до 20.00 ч. главой и заместителями главы муниципального образования «Намский улус» в рамках Общероссийского дня приема граждан будет проводиться:

- личный прием граждан;
- прием граждан в режиме онлайн по сети Интернет.

Граждане могут записаться на прием к главе и заместителям главы муниципального образования «Намский улус» по адресу: с. Намцы, ул. Октябрьская, 1, каб. 310.

Запись проводится с 09.00 до 17.00 ежедневно по телефонам: 8(41162)-41184, 42050

ВНИМАНИЮ

предпринимателей с. Намцы! Просим срочно предоставить информацию о деятельности для публикации книги по истории Ленского наслега.

Тел. 41-7-59, 89141083022

ВНИМАНИЮ

предпринимателей, желающих оказать услуги во время VI Спортивных игр, просим подать заявку по телефону **41-8-03** для получения разрешения, места и пропуска. (Заявки могут подаваться и физические лица)

Центральная баня работает с четверга по воскресенье до 31 декабря включительно. Режим работы и цены не изменились.

Тел. 89142788757

Снимем частный дом в с. Намцы на длительный срок. Продаю жергетуйну 2 места – 400 руб. за кг Изготовляем мебель из ЛДСП по вашим размерам.

Тел. 89241710366, 89644295553, 89841082105

Член СРО НП «Национальное объединение кредитных кооперативов»
Только для членов КПК

«Каникулы для процентов»!

без процентный период по займу
25 календарных дней с момента получения

Сумма займа от 5 000 до 50 000 рублей, на срок от 1 до 3 месяцев, процентная ставка по тарифу составляет 55% годовых, льготный период по займу составляет 25 календарных дней. Вступительный взнос – 400 рублей, паевой взнос – 100 рублей, ежемесячный членский взнос – 50 рублей, региональный взнос – 400 рублей, дополнительный членский взнос (при получении займа) – 5% от суммы займа.

Ждем вас по адресу: г. Якутск, ул. П. Алексеева, 19/3, тел. 341-000.

г. Аладан, ул. Дзержинского, 19, тел. (41145) 3-17-50; с. Амга, ул. Партизанская, 26, тел. (41142) 4-30-23; с. Бердигестях, ул. Р. Андреева, 7 А, тел. (41131) 4-26-15; с. Борогонцы, ул. Мигалкина, 24/1, тел. (41161) 4-23-89; с. Верхневийской, ул. Ленина, 10, тел. (41133) 4-35-51; г. Вилюйск, ул. Степана Аржакова, 15, тел. (41132) 4-24-71; с. Майя, ул. Докторова, 29, тел. (41143) 4-34-01; г. Мирный, ул. 40 лет Октября, 34 "В", тел. (41136) 3-66-17; с. Намцы, ул. Чернышевского, 7, тел. (41162) 43-0-97; п. Нижний Бестях, ул. Ленина, 40, тел. (411-43) 47-123; г. Нюрба, ул. Мичурина, 17, тел. (41134) 2-32-47; г. Олекминск, ул. Спасская, 23/1, тел. (41138) 43-8-45; с. Кобий, ул. Терехова, 19/1, тел. (41163) 2-60-11; с. Сунтар, ул. А. Данилова, 5, тел. (41135) 2-28-91; г. Покровск, ул. бр. Космофоновых, 47, тел. (41144) 4-18-54; с. Чурапча, ул. Ярославского, 18 А, тел. (41151) 4-40-86; г. Удачный, ул. Новый город, 3, тел. (41136) 5-03-99; с. Ытык-Кюёль, ул. Ленина, 44, тел. (41152) 4-19-65.

ООО МФО «АартыкЭкспрессКредит» объявляет Новогоднюю акцию по займам «ВЫРЕЖИ КУПОН И ПОЛУЧИ СКИДКУ НА ПРОЦЕНТЫ»

Срок	Сумма	Проценты по акции	Посчитанные проценты в 1 день
От 1 дня до 31 дня	От 5000-9999руб.	1,5%	75 руб.
От 1 дня до 90 дней	От 10000-19999руб.	1,2%	120 руб.
От 1 дня до 181 дня	От 20000-29999руб.	1%	200 руб.
От 1 дня до 273 дней	От 30000-39999руб.	0,8%	240 руб.
От 1 дня до 365 дней	От 40000-49999руб.	0,6%	240 руб.
От 1 дня до 365 дней	От 50000-99999руб.	0,5%	250 руб.
От 1 дня до 365 дней	От 100000-149000руб.	0,4%	400 руб.
От 1 дня до 365 дней	На 150000руб.	0,3%	450 руб.

*Акция проводится с 25 ноября по 27 декабря 2013 года.

ООО МФО «АартыкЭкспрессКредит» объявляет акцию по вкладам «Новогоднее чудо!» только с 25 ноября по 27 декабря 2013г. 48% годовых!!!

Сумма вклада	Процентная ставка	Кол-во дней	Посчитанные проценты на 31 день с удержанием НДФЛ
От 1 500 000 рублей и выше	48%	365 дней	52 200 рублей

КЭРИЭСТЭБИЛ

Күндүтүк саныыр, убаастыыр аҥабыт, эһэбит, үлэ ветерана, коммунистическай үлэ кыһылааҥа Павлов Николай Прокопьевич ыарахан ыарыттан бу орто дойдуттан букатыннаахтык барбыта ахсынны 16 күнүгэр 1 сылын туолар.

Павлов Николай Прокопьевич 1946 с. атырдыах ыйын 15 күнүгэр Уус-Алдан улууһун 2 Өспөх нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Оскуола кэннигэн 14 сыл колхозка, совхозка үлэлээбитэ. 1974 с. Дүпсүн совхозка үлэҥэ кирибита. 1977 с. лесопуунна суоптарынан кириэр, онтон 1984 с. Намскийтопиэбит-

ка погрузчикка тракториһынан кирибита. 1984 с. ДОСААФ-ка инструктор суоптарынан үлэлээбит. 1990 с. тутуу терилтэтигэр ПМК-ҥа суоптарынан кирибита. 1995 с. Намрайпотребсоюзугар суоптарынан 2004 с. дылы үлэлээбитэ. 2004-2010 сс. Намнааҥы Н.С. Охлопков аатынан улуустаабы гимназиятыгар тракториһынан үлэлээбитэ.

Аҥабыт, эһэбит омос көрүүгэ кытаанах курдук буолара, онтон чугастык билсэн бардааха чараас, аһыннаас сүрэхтээх киһи. Кини биир уратытын кыаммат, туох эрэ олоһор ыарахаттары көрбүт дьонно күүс-өйбөлү буола сатыра. Көмөлөспүт, өйөөбүт дьонно элбэх буолуохтаах уонна кинилэр махтаһынан ону өйдүүр буолуохтаахтар. Николай Прокопьевич ити үтүө киһилии хаачыстыбатын, сөптөөх ирдэбилин, киэн билиитин иһин бар дьонун

Сдаётся 3-комн. квартира по ул. Аммосова, 2-й этаж, теплая, ухоженная. Цена по договоренности.
Тел. 8914-298-43-47

Деньги Легко и Быстро! От 2000 до 15000 тыс. руб. По двум документам. Наш адрес: с. Намцы, ул. Ленина, 12/2, магазин «Электра-продукты», 2-й этаж.
Тел. 89142723633

Принимаем мясо говядины и жеребятины.
Тел. 89681510202, 89142754554

Грузовые перевозки по селу, по городу. Продаем новый котел КСТГ-20
Тел. 89243661967, 89841160270

убаастабылын ылбыта. Бу орто дойдуга киһиэхэ бэрриллэр туох баар кэрэни, үлэ дьолун билэн, бар дьонун ытыктабылын ылан, тапталаах кэргэн, ытыктабыллаах аҥа, элэккэй эһэ дэттэрэн, ытык иһин төлөөн, чаҥылхайдык олонор ааста.

Тапталаах аҥабытын, эһэбитин сүтэрибит ыарахан кэммитигэр күүс-көмө, өйбөлү булбут аймахтарбытыгар, өр сылларга ыаллаһан олоһор чугас дьоммутугар, табаарыстарыгар өссө төгүл махтаһытын тиздэбит, доруобуйаны, дьоллоох олоһу баҥарыбыт. Истинник саныыр тапталаах аҥабыт, эһэбит, убайыт, быраапыт, дьонно-сэргэҥэ үтүөнү эрэ баҥарар ыраас сырдык мөссүөҥүн мэлдьи сүрэхпитигэр илдэ сылдыһахпыт. Быдан дьылларга быраһаай!

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэннэрэ, бииргэ төрөөбүттэрэ

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационной технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнай сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПН №ТУ14-0216.**

Сурукка ааккытын-суолугун, үлэтигин, дьыҥит аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияҥа кирибит суруктар төнөрүллүбөттөр. **Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэлдьи биир буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложнай уул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru; editor@namtsy.sakha.ru

Элбэх омуктар, үгүс сахалар, элбэхтик сэргээбит «САХА БУОЛ!»-диэн киһилэрэ саҥардыллан табыста. Сахалыы үөрэтти, сахалыы саҥары, табахтан-арыгыттан араарар, бэрээдэги да тупсарарга туттуллалар, тылы-өһү сааһылыыр, Республиканскай радиоҥа баһаамна уһуллубут, киһи НВК телевидениятыгар да үгүстэ көстүбүт, аны дьыҥэ олоһор арчылыыр, оскуола да оҕолорун үөрэтэр, улахан да дьону сааһылыыр, биир кэккэҥэ сомодууру, сахалыы тыһыҥна иитэр-үөрэтэр ДВД киһиэ, бэйэбит биллиилээх киһибит, кыра унуохтаах, олус улахан унуохтаах уопуттаах Андрей Замятин көмөтүнэн, кэмниэ кэнээс хомуллан-тангылан табыста! Автора: «Сахалар, саха Буолун-якут буолан бүтүн!», «Саха Сирэ-Сир Сүрүө», «Сахалар, «Дорообо диэмэн-Үтүө буол!»-диэн, «Баһыыба диэмэн-Махтал»-диэн, сахалар «Өлүөнэ диэмэн, Элиэнэ диэн!», «Я, якут диэмэн, и по-русски «Я Саха!»-диэн!», «Якутияны ылларын», «Сахалар манна хантан да көһөн кэлбэтэх, төрүт олохтоох омуктук», «Таңара аата сахаларга төннүөхтөөх»-диэччи, саха саамаана, норуот эмчитэ, РФ Журналистарын Союһун чилиэнэ, Модукка төрөөбүт, «Каганович» колхоз оҕото, Кыһыл Талаһа ыччата, Хамаҥатта олохтооҕо - **ХАРЫСХА ХААНА ХАРЫСТАС ХАРАТААЛА.** Комьютерга да, видеоплеерга да көстөр гына тангылына. Диска сыаната төһөнү кыайаргынан, улахан улаханьнан, кыра кыранан, - бэйэҥ бэйэҥ сыаналыргынан. Билсэр тел: 8-967-910-3530.

Нам орто оскуолатын 1969 с. выпускника МАРКОВ Афанасий Харлампьевич уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытын кэргэннэр Надежда Николаевна, аймахтарыгар дириг кутурбаммытын биллэрэбит. Бииргэ үөрэммит табаарыстара	«Энсиэли» хаһыат редакциятын ветераныгар Васильева Екатерина Семеновна, кыһыгар Маркова Надежда Николаевна тапталаах күтүөтэ, кэргэнэ МАРКОВ Афанасий Харлампьевич ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тиздэбит. «Энсиэли» хаһыат редакциятын коллектива
Өр сылларга ыаллы олоһор биир үлээннэхпит МАРКОВ Афанасий Харлампьевич ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан кэргэннэр Надежда, быраатыгар Валерийга, дириг кутурбаммытын тиздэбит. Мария, Гаврил, Маргарита Местниковтар	Улуустаабы балыһаҥа өр сылларга сестра-хозянкаһын үлэһэбит урукку коллегабытыгар Маркова Надежда Николаевна тапталаах кэргэнэ МАРКОВ Афанасий Харлампьевич ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тиздэбит. Улуустаабы балыһа ветераннара

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ
ОТДЕЛАР:
редакторы солбууааччы — **41496**,
суругу тиһии,
хаһыаты тангы — **41332**,
бухгалтерия — **41141**,
факс — **41141, 41496.**

«Энсиэли» хаһыат
РИС талыһына, тангыһына
уонна бэчээттир сыаҥар бэчээттэннэ.
Аадырыһа: Нам сэл. Заложная уул. N4
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лис
Көгүл сыананан атыһыланар
Индекэ — 54889. Тираһа — 2041
Бэчээкэ илии баттаньтын графига —
12:00 ч. 10.12.2013 с.
Бэчээкэ илии баттанна — 11:20 ч. 10.12.2013 с.